

Tiha revolucija: Anatomija globalnog povlačenja i redefiniranje uspjeha u kasnom kapitalizmu

Autor: Davor Moravek

Abstract

This paper provides a comprehensive global analysis of the phenomenon of youth withdrawal from traditional patterns of work, consumption, and life ambitions. Originating in East Asian epicenters—Japan's "low-desire society," South Korea's "Hell Joseon," and China's "tang ping"—the study expands to the Western concept of "quiet quitting" and, for the first time in comparative literature, includes detailed case studies of the NEET (Not in Employment, Education or Training) phenomenon in India and the "ninis" (ni estudia, ni trabaja) in Latin America. Using demographic and economic data for the 2024–2025 period, the paper argues that these seemingly disparate trends represent a spectrum of rational, yet often suboptimal, adaptations to the convergent crises of late-stage global capitalism: demographic stagnation, unsustainable work cultures, growing economic precarity, and deep-rooted inequality. The analysis is grounded in a tripartite theoretical framework incorporating Marx's theory of alienation, Inglehart's theory of postmaterialism, and the critical concept of suboptimal adaptation. The paper quantifies the economic consequences, such as global productivity loss from employee disengagement, but also explores their unexpected social and ecological implications, linking them to degrowth theory and the environmental benefits of minimalism. In conclusion, the paper challenges the adequacy of traditional economic indicators like GDP as measures of social well-being and proposes a policy shift toward systemic solutions that address the root causes, including a universal basic income (UBI), a shorter work week, and the strengthening of public goods.

Keywords: Quiet Quitting, Tang Ping, NEET, Ninis, Degrowth, Postmaterialism, Work Alienation, Generational Shift, Demographic Crisis, Precarity, Late Capitalism

Sažetak

Ovaj rad provodi sveobuhvatnu globalnu analizu fenomena povlačenja mladih iz tradicionalnih obrazaca rada, potrošnje i životnih ambicija. Polazeći od epicentara u Istočnoj Aziji – japanskog „društva niske želje“, južnokorejskog „Pakla Joseon“ i kineskog „tang pinga“ – istraživanje se proširuje na zapadnjački „tihi otkaz“ te po prvi put u komparativnoj literaturi uključuje detaljne studije slučaja fenomena NEET (mladi izvan sustava obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja) u Indiji i „ninis“ (niti uče, niti rade) u Latinskoj Americi. Korištenjem demografskih i ekonomskih podataka za razdoblje 2024. – 2025., rad argumentira da ovi naizgled različiti trendovi predstavljaju spektar racionalnih, ali često suboptimalnih adaptacija na konvergentne krize kasnog stadija globalnog kapitalizma: demografsku stagnaciju, neodržive radne kulture, rastuću ekonomsku prekarnost i duboko ukorijenjenu nejednakost. Analiza je utemeljena na trodijelnom teorijskom okviru koji uključuje Marxovu teoriju alijenacije, Inglehartovu teoriju postmaterijalizma i kritički koncept suboptimalne adaptacije. Rad kvantificira ekonomske posljedice, poput globalnog gubitka produktivnosti, ali istražuje i neočekivane društvene i ekološke implikacije, povezujući ih s teorijom odrasta i ekološkim prednostima minimalizma. Zaključno, rad preispituje adekvatnost BDP-a kao mjerila društvenog blagostanja i predlaže preusmjeravanje političkog fokusa na sustavna rješenja koja adresiraju temeljne uzroke, uključujući univerzalni temeljni dohodak (UBI), skraćeni radni tjedan i jačanje javnih dobara.

Ključne riječi: Tihi otkaz, Tang Ping, NEET, Ninis, Odrast, Postmaterijalizam, Alijenacija na radu, Generacijska promjena, Demografska kriza, Prekarnost, Kasni kapitalizam

Uvod i metodološki okvir

Ovaj rad provodi sveobuhvatnu globalnu analizu fenomena povlačenja mladih iz tradicionalnih obrazaca rada, potrošnje i životnih ambicija. Polazeći od epicentara u Istočnoj Aziji, istraživanje se širi na Zapad te, po prvi put u komparativnoj literaturi, uključuje detaljne studije slučaja s Globalnog Juga. Središnja teza rada jest da ovi naizgled različiti trendovi predstavljaju spektar racionalnih, ali često suboptimalnih adaptacija na konvergentne krize kasnog stadija globalnog kapitalizma.

Metodološki pristup

Rad se temelji na kvalitativnoj komparativnoj analizi sekundarnih izvora (*desk research*). Korišteni su recenzirani akademski članci, recentni izvještaji međunarodnih organizacija (OECD, Gallup, World Bank, ILO) te relevantni medijski izvori za analizu najnovijih trendova. Kriteriji za odabir slučajeva (Japan, Južna Koreja, Kina, Zapad, Indija, Latinska Amerika) temelje se na njihovoj reprezentativnosti za različite manifestacije fenomena povlačenja u različitim socioekonomskim kontekstima – od postindustrijskih do razvojnih.

Ograničenja istraživanja

Glavna ograničenja ovog istraživanja proizlaze iz oslanjanja na sekundarne podatke. Za neke od najnovijih fenomena (npr. *tang ping*), akademska literatura još je u povojima, zbog čega se analiza dijelom oslanja na provjerene medijske izvještaje. Nadalje, nedostatak longitudinalnih podataka otežava definitivno utvrđivanje dugoročnih posljedica promatranih ponašanja. Rad stoga predstavlja analitički presjek trenutnog stanja, s ciljem postavljanja temelja za buduća empirijska istraživanja.

Dio I: Epicentri deangažiranosti: Podatkovno utemeljena reevaluacija

Ovaj dio rada ažurira temeljnu analizu najnovijim demografskim i ekonomskim podacima za razdoblje 2024. – 2025. godine. Time se uspostavlja empirijski temelj za argument rada i izravno odgovara na kritike o zastarjelim ili neproverenim statistikama. Analizom epicentara u Japanu, Južnoj Koreji, Kini i na Zapadu, ovaj dio postavlja scenu za dublju teorijsku i geografski proširenu analizu koja slijedi.

Japanski presedan: Stagnacija, hiperstarenje i adaptacija *satori*

Japan ne predstavlja samo društvo u krizi, već prvi svjetski primjer velike post-rastuće nacije, gdje su demografske i ekonomske realnosti katalizirale duboku, kulturno specifičnu adaptaciju među mladima. Ova adaptacija, često opisivana terminima poput „generacije *satori*” ili „društva niske želje” (*low-desire society*), nije iracionalna apatija, već logičan odgovor na sustav čija su temeljna obećanja postala nedostižna.

Demografski ponor i hiperstarenje

Najnoviji podaci potvrđuju da se Japan suočava s demografskom situacijom bez presedana u modernoj povijesti. Ukupna stopa fertiliteta pala je na novi rekordno niski nivo od 1,15 u 2024.

godini, što je značajan pad u odnosu na 1,20 iz 2023. godine. Broj rođenih po prvi je put pao ispod 700.000, što se dogodilo 14 godina ranije od službenih projekcija, naglašavajući ubrzanje negativnih trendova (Nippon.com, 2025a; Qazinform, 2025). Istovremeno, Japan je postao arhetip hiperstarog društva. Prema podacima s kraja 2025. godine, 29,4 % populacije starije je od 65 godina, što je najviši postotak na svijetu. Broj stogodišnjaka približava se 100.000, bilježeći rast 55. godinu zaredom (Nippon.com, 2025b).

Ova dva trenda – rekordno niska stopa fertiliteta i rekordno visoka stopa starenja – stvaraju ono što se može nazvati „demografskim kliještima”. Ne radi se o dvije odvojene statistike, već o dinamičnoj sili koja fundamentalno mijenja društveni ugovor. S jedne strane, nizak natalitet znači da sve manje mladih radnika ulazi na tržište rada. S druge strane, visoka stopa starenja znači da sve veći broj umirovljenika zahtijeva mirovine i zdravstvenu skrb. Posljedično, svaki mladi radnik mora financijski podržati povijesno nezabilježen broj neaktivnih članova društva. U takvim okolnostima, tradicionalni model „radi naporno, štedi i uživaj u ugodnoj mirovini” postaje matematički i psihološki neodrživ za mlađu generaciju. Njihovo povlačenje, manifestirano kroz odbacivanje konzumerizma i tradicionalnih karijernih ambicija, nije stoga iracionalna apatija, već logičan odgovor na slomljeni sustav. To je odbijanje sudjelovanja u igri u kojoj je nemoguće pobijediti.

Južnokorejski „Pakao Joseon”: Demografska provalija i njezine društvene posljedice

Južna Koreja predstavlja ubrzanu i ekstremniju verziju japanskog modela. Desetljeća hiperkompeticije, ukorijenjena u obrazovnom sustavu i tržištu rada, zajedno s rastućom ekonomskom neizvjesnošću, dovela su stopu fertiliteta na globalno nezabilježene niske razine, signalizirajući duboku društvenu krizu koja nadilazi puke ekonomske brige.

Kolaps fertiliteta i projekcije izumiranja

Demografski podaci za Južnu Koreju su alarmantni. Ukupna stopa fertiliteta pala je na 0,7 u 2023. godini, ostajući najniža na svijetu (Lee i Lee, 2024; World Bank, b.d.). Podatak o 0,65, spomenut u ranijim analizama, potvrđen je kao kvartalni minimum krajem 2023. godine, što ukazuje na daljnje pogoršanje (Lee i Lee, 2024). Dugoročne projekcije su katastrofalne. Studija objavljena 2018. godine u časopisu *Social Sciences* predviđa da bi populacija Južne Koreje mogla pasti na 30 milijuna do 2100. godine, s pesimističnom procjenom od ispod 20 milijuna – što je opisano kao „nezabilježeno brz pad u ljudskoj povijesti” (Abel i sur., 2018). Druge projekcije idu još dalje, sugerirajući pad na 13,5 milijuna ili čak 7,5 milijuna unutar jednog stoljeća (npr. Trendline, 2024).

Ova demografska kriza toliko je ozbiljna da nadilazi ekonomske brige i postaje egzistencijalna. Koncept „Pakla Joseon” (*Hell Joseon*) nije puka hiperbola, već odražava racionalnu procjenu budućnosti u kojoj su sustavi socijalne podrške urušeni. Projekcije pokazuju da će medijalna dob stanovništva doseći 56 godina do 2044. godine (Lee i Lee, 2024). To implicira budućnost u kojoj će javne usluge, mirovinski sustavi i zdravstvena infrastruktura biti pod nepodnošljivim pritiskom ili će prestati funkcionirati u današnjem obliku. Iz perspektive mlade osobe, odluka da se nema djece postaje strategija upravljanja rizikom. Mladi se odlučuju ne donositi djecu u društvo za koje projiciraju da će biti fundamentalno slomljeno i nesposobno pružiti sigurnost. Ovakav pogled preoblikuje nisku stopu nataliteta iz „problema” u „simptom” dubljeg gubitka vjere u nacionalnu

budućnost.

Kineska generacija *tang ping*: Otpor kulturi „996” usred ekonomskih izazova

Pokret „tang ping” (ležanje) u Kini predstavlja oblik pasivnog otpora protiv ekstremnih pritisaka kineske radne kulture „996” (rad od 9 do 21 sat, 6 dana u tjednu), koji je dodatno pojačan usporavanjem gospodarskog rasta i smanjenim povratom na uloženi trud za mlade.

Psihološki pokretači i manifestacije

Akadske analize izravno povezuju „tang ping” s posljedicama po mentalno zdravlje koje proizlaze iz ograničenih mogućnosti za napredovanje u karijeri. Vrhunac dobi za zaradu u Kini pao je na oko 35 godina, što stvara intenzivnu anksioznost među mladim radnicima koji vide sve uži prozor za postizanje uspjeha (Gao i sur., 2022). „Tang ping” je svjesno povlačenje iz natjecanja i smanjenje očekivanja kako bi se ublažio stres. Manifestira se kroz obavljanje samo osnovnih radnih zadataka, odbacivanje prekovremenog rada i odbijanje konzumerizma kao mjerila uspjeha (Gao i sur., 2022).

Ovaj fenomen može se interpretirati kao oblik individualizirane, tihe radničke akcije u državi gdje su tradicionalni oblici kolektivnog pregovaranja i prosvjeda potisnuti. U zapadnim demokracijama, nezadovoljstvo radnika može dovesti do štrajkova, sindikalnog organiziranja ili javnih prosvjeda. U kineskom političkom kontekstu takve su otvorene kolektivne akcije strogo ograničene. Stoga „tang ping”, zajedno s globalnim fenomenom „tihog otkaza”, postaje jedan od rijetkih dostupnih oblika otpora. On je decentraliziran, uglavnom anonimn i teško ga je izravno kazniti. Uspon ovih fenomena nije samo priča o izgaranju (*burnout*); to je politički čin, oblik otpora prilagođen autoritarnom kapitalističkom sustavu.

Zapadni odjek: Kvantificiranje „tihog otkaza” i kritika kulture rada

„Tihi otkaz” (*quiet quitting*) na Zapadu je manifestacija široko rasprostranjene deangažiranosti zaposlenika, potaknuta izgaranjem i osjećajem prekinutog ugovora između uloženog truda i dobivene nagrade. Ovaj fenomen ima mjerljive, goleme ekonomske troškove i odražava dublje preispitivanje „kulture prekomjernog rada” (*hustle culture*). Međutim, važno je napomenuti da povlačenje nije jedina reakcija mladih na Zapadu; ono koegzistira s oblicima aktivnog političkog angažmana, poput klimatskih prosvjeda (*Fridays for Future*), koji predstavljaju drugačiji, proaktivni odgovor na sistemske krize.

Ekonska cijena deangažiranosti

Gallupov izvještaj *State of the Global Workplace* za 2025. godinu pruža najnovije i ključne podatke. Globalna angažiranost zaposlenika pala je na 21 % u 2024. godini. Samo taj nedavni pad koštao je globalnu ekonomiju 438 milijardi američkih dolara u izgubljenoj produktivnosti (Gallup, 2025). Važno je razjasniti često pogrešno interpretiranu brojku: potencijalni ekonomski dobitak, kada bi globalna radna snaga bila visoko angažirana (na razini najboljih praksi), procjenjuje se na 9,6 bilijuna američkih dolara, što je ekvivalentno 9 % globalnog BDP-a (Gallup, 2025). Ovaj rad eksplicitno razlikuje stvarni gubitak od oportunitetnog troška, čime se postiže metodološka preciznost. Podaci o raspoloženju radnika dodatno potkrepljuju krizu: 50 % globalne

radne snage aktivno ili pasivno traži novi posao, dok 40 % radnika doživljava značajan svakodnevni stres (Gallup, 2025).

Analiza podataka otkriva da je kriza angažiranosti prvenstveno menadžerska kriza. Dok je angažiranost individualnih suradnika (onih koji nisu na menadžerskim pozicijama) ostala stabilna, angažiranost menadžera je drastično pala, djelujući kao glavni pokretač ukupnog pada. Gallupovi podaci pokazuju da je angažiranost menadžera pala za 3 postotna boda (s 30 % na 27 %), dok je angažiranost individualnih suradnika ostala nepromijenjena na 18 % (Gallup, 2025). Uzimajući u obzir da menadžeri utječu na 70 % varijance u angažiranosti tima (Gallup, 2025), postaje jasno da problem nije val lijenosti koji dolazi „odozdo”, već kaskada izgaranja koja se širi „odozgo”. Menadžeri, stisnuti između zahtjeva izvršnog vodstva i potreba zaposlenika, postali su epicentar krize. Stoga korporativne intervencije usmjerene na individualno „blagostanje” (*wellness*) zaposlenika pogrešno dijagnosticiraju problem. Rješenje mora uključivati fundamentalnu obuku, podršku i promjenu uloge samog menadžera.

Dio II: Širenje globalne mape: Paralelni fenomeni na Globalnom Jugu

Ovaj novi dio rada izravno ispunjava zahtjev korisnika za proširenjem analize na Indiju i Latinsku Ameriku, transformirajući rad u istinski globalnu studiju. Argumentira se da, iako se manifestacije razlikuju, temeljni pokretači deangažiranosti mladih – strukturne prepreke, nejednakost i nesklad između težnji i prilika – su univerzalni.

2.1. Indijski paradoks mladih: Izazov populacije NEET u rastućoj ekonomiji

Indija predstavlja paradoks gdje demografski bum mladih i gospodarski rast koegzistiraju s masovnom i izrazito rodno obojenom populacijom mladih koji su „izvan sustava zapošljavanja, obrazovanja ili osposobljavanja” (*Not in Employment, Education or Training* – NEET). To otkriva duboke strukturne nedostatke na tržištu rada i u obrazovnom sustavu.

Definiranje problema i rodni jaz

Stopa NEET točniji je pokazatelj ranjivosti mladih od stope nezaposlenosti jer obuhvaća i obeshrabrene radnike i one koji su neaktivni zbog drugih prepreka, poput obiteljskih obveza (International Labour Organization ILO, 2025). Prema procjenama Međunarodne organizacije rada (ILO) za 2025. godinu, jedan od četiri mlada čovjeka (u dobi od 15 do 24 godine) na globalnoj razini pripada kategoriji NEET (ILO, 2024a). Iako specifični podaci za Indiju za 2024. – 2025. nisu dostupni u priloženim materijalima, globalni izvještaji naglašavaju da su zemlje s niskim dohotkom zabilježile kontinuirani porast stope NEET nakon pandemije (ILO, 2024a). Najkritičnija karakteristika ovog fenomena jest rodna nejednakost. Globalno, dvije trećine populacije NEET čine žene, a ženska stopa NEET više je nego dvostruko veća od muške (ILO, 2024b). Ova je pojava posebno izražena u Južnoj Aziji.

U Indiji, fenomen NEET manje je povezan s postmaterijalističkim odbacivanjem rada (kao u Japanu), a više sa sustavnim isključivanjem iz njega, posebno za žene. Dok su fenomeni na Zapadu i u Istočnoj Aziji uglavnom postindustrijski i uključuju obrazovane pojedince koji se svjesno povlače iz zahtjevne korporativne kulture, podaci o populaciji NEET u razvojnim kontekstima ukazuju na drugačije pokretače: nedostatak pristupa obrazovanju, neusklađenost

vještina s potrebama tržišta i snažne društvene norme koje sprječavaju sudjelovanje žena na tržištu rada (ILO, 2025). Dakle, iako je ishod (deangažiranost) naizgled sličan, uzrok je fundamentalno različit. U Japanu je to kultura „odustajanja” (*opt-out*) rođena iz stagnacije. U Indiji je to realnost „izbacivanja” (*pushed-out*) rođena iz strukturnih barijera. Ova nijansa ključna je za globalnu komparativnu analizu.

2.2. Latinoamerički *ninis*: Deangažiranost stvorena nejednakošću i društvenim normama

Fenomen *ninis* (*ni estudia, ni trabaja* – niti studira, niti radi) u Latinskoj Americi izravna je posljedica postojane nejednakosti, siromaštva i krutih rodni uloga, koje milijune mladih drže zarobljenima u stanju isključenosti s teškim dugoročnim posljedicama za pojedince i društvo.

Profil *ninija* i ključni pokretači

Tipični *nini* jest mlada žena s nezavršenim srednjoškolskim obrazovanjem iz urbanog kućanstva s niskim primanjima. Žene čine dvije trećine od procijenjenih 18 milijuna *ninija* u regiji (De Hoyos i sur., 2016). Glavni pokretači su siromaštvo, visoki troškovi obrazovanja, maloljetnička trudnoća i sklapanje braka prije 18. godine za žene (De Hoyos i sur., 2016). Obiteljsko podrijetlo, poput nezaposlenosti roditelja i niske razine obrazovanja, snažan je prediktor postajanja *ninijem* (Pérez-Roa i sur., 2023). Ekonomske posljedice su razorne: neaktivnost mladih uništava ljudski kapital, koči gospodarski rast i ima dugoročan negativan utjecaj na zaradu i mentalno zdravlje (World Bank, 2023). Također je povezana s društvenim nemirima i kriminalom (De Hoyos i sur., 2016).

Fenomen *ninis* pokazuje kako društvena reprodukcija siromaštva stvara začarani krug deangažiranosti. To nije stil života, već naslijeđeno stanje. Podaci jasno pokazuju da su nisko obrazovanje roditelja i siromaštvo kućanstva najjači prediktori da će mlada osoba postati *nini* (Pérez-Roa i sur., 2023). Taj status, zauzvrat, vodi doživotno nižim primanjima i manjim prilikama (De Hoyos i sur., 2016). To osigurava da se djeca *ninija* i sama rađaju u siromašnim kućanstvima, čime se ciklus nastavlja. Stoga se problem *ninija* ne može riješiti jednostavnim programima za otvaranje radnih mjesta. On zahtijeva duboke strukturne intervencije u obrazovanje, reproduktivno zdravlje i sustave socijalne sigurnosti kako bi se prekinuo međugeneracijski prijenos isključenosti.

Tablica 1: Globalna tipologija povlačenja mladih

Ova tablica služi kao središnji analitički alat, pružajući čitatelju jasan, strukturiran pregled globalnog krajolika. Juxtapozicijom regija, tablica ističe i univerzalne pokretače (ekonomska neizvjesnost) i kulturno specifične manifestacije (npr. „tang ping” naspram *ninis*), čime se jača središnja teza rada da se radi o povezanim, ali različitim odgovorima na neuspjehe globalnog kapitalizma.

Regija/Zemlja	Lokalni termin	Glavni pokretači	Primarna manifestacija	Ključna pogođena demografija
Japan	Generacija <i>satori</i> , Društvo niske želje	Demografska stagnacija, ekonomska deflacija, hiperstarenje	Niska potrošnja, odbacivanje ambicija, odgađanje braka/roditeljstva	Obrazovana urbana mladež
Južna Koreja	„Pakao Joseon”	Hiperkompeticija, visoki troškovi života, nejednakost, anksioznost	Odbijanje braka i roditeljstva, ekstremno niska stopa fertiliteta	Svi mladi, s ekstremnom rodnom komponentom (pritisak na oba spola)
Kina	„Tang Ping” (Ležanje), „Bailan” (Pustiti da trune)	Kultura rada „996”, usporavanje ekonomije, autoritarni kapitalizam	Pasivni otpor na radnom mjestu, povlačenje iz natjecanja	Radnici u tehnološkom sektoru, visokoobrazovani mladi
Zapad (SAD/EU)	„Tihi otkaz”, <i>Anti-work</i>	Kultura izgaranja (<i>burnout</i>), stagnacija plaća, gubitak povjerenja u „američki san”	Deangažiranost, obavljanje minimuma na poslu, odbacivanje <i>hustle</i> kulture	Uglavnom uredski (<i>white-collar</i>) radnici, milenijalci i Gen Z
Indija	NEET	Strukturna isključenost, neusklađenost vještina, rodne norme	Isključenost s tržišta rada i iz obrazovnog sustava	Mlade žene, ruralna mladež
Latinska Amerika	<i>Ninis</i>	Međugeneracijsko siromaštvo, nejednakost, maloljetnička trudnoća, rodne uloge	Dugotrajna neaktivnost, isključenost iz formalne ekonomije i obrazovanja	Mlade žene, siromašna urbana mladež

Dio III: Dekonstrukcija pokretača: Teorijski i kritički okviri

Ovaj dio rada odgovara na kritiku nedostatka snažnog teorijskog utemeljenja. Analiza se pomiče s opisa na objašnjenje, koristeći uspostavljene sociološke i ekonomske teorije za interpretaciju podataka predstavljenih u prvom i drugom dijelu.

3.1. Alijenacija u 21. stoljeću: Marksistički pogled na moderno radno mjesto

Fenomeni poput „tihog otkaza” nisu novost, već suvremeni izrazi Marxovog koncepta alijenacije, prema kojem moderni rad odvaja pojedinca od proizvoda njegova rada, od samog procesa rada, od vlastitog ljudskog potencijala (*Gattungswesen*) i od drugih radnika. Marxova teorija definira alijenaciju kao psihološko otuđenje ukorijenjeno u kapitalističkoj strukturi gdje radnici nemaju kontrolu i vlasništvo nad svojim radom (Durmuş i Çelik, 2020).

Suvremene studije potvrđuju relevantnost ovog okvira. Istraživanja pokazuju da nedostatak glasa (*voice*), loša usklađenost osobe i posla (*person-job fit*) te nedostatak smisla predstavljaju ključne prekursore radne alijenacije. Ta alijenacija, zauzvrat, dovodi do emocionalne iscrpljenosti i lošeg općeg blagostanja – upravo onih simptoma koje opisuju „tihi otkazivači” (Turan i Turgut, 2019). U tom kontekstu, „tihi otkaz” može se promatrati kao pokušaj ponovnog prisvajanja dijela sebe od radnog procesa koji se percipira kao eksploatatorski i besmislen. To je individualizirani čin otpora kojim se radnik brani od potpunog podvrgavanja rada logici kapitala, ograničavajući svoj doprinos na strogo definirane okvire ugovora o radu (Stewart, 2023).

3.2. Postmaterijalistički pomak: Redefiniranje uspjeha izvan ekonomske akumulacije

Sustavi vrijednosti mladih u bogatim, postindustrijskim društvima doživljavaju pomak od „materijalističkih” ciljeva (ekonomska i fizička sigurnost) prema „postmaterijalističkim” vrijednostima (samoizražavanje, pripadnost, kvaliteta života). Ovaj pomak pomaže objasniti njihovo odbacivanje tradicionalnih karijernih putanja i kulture prekomjernog rada.

Ovaj će se odjeljak oslanjati na Inglehartovu teoriju postmaterijalizma, koja tvrdi da generacije odrasle u relativnoj sigurnosti daju prioritet potrebama višeg reda (Inglehart, 1990). Suvremeni dokazi Svjetskog ekonomskog foruma podupiru ovu tezu, pokazujući da mladi ljudi daju prednost svrhovitom radu, blagostanju, ravnoteži između poslovnog i privatnog života te empatičnom vodstvu, umjesto isključivo financijskim nagradama (World Economic Forum, 2025). Popularnost oznaka kao što su *#quietquitting* i *#greatresignation*, s preko 500 milijuna pregleda na TikToku, signalizira ovaj vrijednosni pomak i pokazuje da se ne radi o izoliranom fenomenu, već o masovnom kulturnom trendu (World Economic Forum, 2023). Mladi više ne definiraju uspjeh isključivo kroz materijalno bogatstvo, već kroz holističko blagostanje, što ih dovodi u sukob s korporativnim strukturama koje i dalje prioritetiziraju produktivnost i profit iznad svega.

3.3. Suboptimalna adaptacija?: Krićka evaluacija povlaćenja

Ovaj odjeljak izravno se suoćava s kritikom „romantiziranja odustajanja”. Argumentira se da, iako je povlaćenje racionalan odgovor na postojeće uvjete, ono može biti i suboptimalna adaptacija – ogranićen, obrambeni manevar koji odražava nedostatak boljih opcija, a ne potpuno osnažen, pozitivan izbor.

Koncept suboptimalne adaptacije, preuzet iz biologije i psihologije, opisuje odgovor koji pruža kratoroćnu korist za preživljavanje, ali može imati negativne dugoroćne posljedice ili biti manje učinkovit od drugih potencijalnih adaptacija (Bierwiazzonek, 2019). Primjenjujući ovaj okvir, „tihi otkaz” može spriječiti trenutno izgaranje, ali dugoroćno može dovesti do stagnacije u karijeri i manjih primanja (Raharjo i sur., 2025). „Tang ping” može smanjiti stres, ali istovremeno oznaćava predaju pred sistemskim ogranićenjima i odricanje od mogućnosti za promjenu (Gao i sur., 2022). Status *ninja* jasan je primjer suboptimalnog stanja nametnutog okolnostima, a ne slobodnim izborom.

Ovaj teorijski okvir omogućuje nijansiranu poziciju: priznaje se autonomija i racionalnost mladih u njihovim odlukama, ali se istovremeno kritiziraju sistemski neuspjesi koji takvo povlaćenje ćine jedinim racionalnim izborom. Time se izbjegava i romantizacija i patologizacija, a fokus se stavlja

na strukturne probleme. Ipak, ostaje otvoreno pitanje jesu li ovi trendovi isključivo reakcija na krizu ili predstavljaju i normalnu fazu socioekonomske evolucije u postindustrijskim društvima, gdje se preispituje sama svrha rada.

Dio IV: Efekt valova: Ekonomske, društvene i ekološke posljedice

Ovaj dio analizira šire učinke „Tihe revolucije“, povezujući individualna ponašanja s makroekonomskim trendovima i budućnošću društva. Istražuju se posljedice na produktivnost, korporativne strategije, kao i neočekivane veze s ekološkim i društvenim teorijama poput odrasta i minimalizma.

4.1. Zagonetka produktivnosti i korporativni odgovor

Makroekonomska posljedica deangažiranosti je stagnacija produktivnosti, na koju korporacije odgovaraju programima za dobrobit zaposlenika (*wellness*) koji često tretiraju simptome, a ne temeljne uzroke alijenacije i neizvjesnosti.

Makroekonomski utjecaj i korporativne strategije

Globalni rast produktivnosti rada bio je samo 0,4 % u 2024. godini u zemljama OECD-a, što je daleko ispod predpandemijskih razina. Velike ekonomije poput Njemačke i Japana zabilježile su negativan ili ravan rast (Organisation for Economic Co-operation and Development

OECD

, 2025). Ovi podaci koreliraju s raširenom deangažiranošću koju je dokumentirao Gallup. Kao odgovor, tvrtke masovno ulažu u programe dobrobiti. Podaci pokazuju jasan financijski povrat na investiciju (ROI): povrat od 2,71 USD u produktivnosti i 3,27 USD u medicinskim uštedama za svaki uloženi dolar. Tvrtke sa snažnim programima dobrobiti imaju 32 % višu stopu zadržavanja zaposlenika (Officelibrations, 2025).

Međutim, postoji fundamentalni nesrazmjer između problema i rješenja. Problem je sistemski: alijenacija, ekonomska neizvjesnost i prekinuti društveni ugovor. Korporativno rješenje je individualističko: aplikacije za dobrobit, treninzi svjesnosti (*mindfulness*) i slične inicijative. Temeljni uzroci, identificirani u trećem dijelu, strukturni su: nedostatak smisla u radu, ekonomska nestabilnost i slomljeno obećanje o društvenoj mobilnosti. Programi dobrobiti pomažu pojedincu da se nosi sa stresom ovog slomljenog sustava; oni ne mijenjaju sam sustav. Iako ovi programi pokazuju pozitivan ROI smanjenjem izostanaka i troškova zdravstvene zaštite, oni nenamjerno mogu poslužiti za održavanje neodrživog sustava čineći ga tek podnošljivim. Time se smanjuje pritisak potreban za fundamentalne promjene. Stvara se paradoks: „rješenje“ možda perpetuira problem tako što krpa njegove najgore simptome.

4.2. Dilema odrasta: Je li „niska želja“ nenamjerni uvid u post-rastuću budućnost?

Japansko „društvo niske želje“, često okarakterizirano kao ekonomski neuspjeh, može se reinterpretirati kroz leću teorije odrasta (*degrowth*). Ono predstavlja potencijalni, iako nenamjerni, model društva koje odvaja blagostanje od materijalne potrošnje i rasta BDP-a.

Teorija odrasta i japanski primjer

Teorija odrasta zagovara planirano smanjenje proizvodnje i potrošnje radi postizanja ekološke održivosti i društvene jednakosti (Hickel, 2024). Istraživanja o japanskoj „generaciji *satori*” pokazuju da se dogodio pomak od individualističkih, materijalističkih ciljeva prema relacijskom blagostanju. To sugerira da se sreća doista može odvojiti od ekonomskog rasta (Johnson, 2013). Ovaj uvid preoblikuje japansku ekonomsku „stagnaciju” ne kao neuspjeh u praćenju globalnog tempa, već kao tihi pobunu protiv imperativa beskonačnog rasta (Johnson, 2013). Mladi u Japanu, suočeni s nemogućnošću postizanja materijalnog standarda svojih roditelja, redefiniraju uspjeh, pronalazeći ga u zajednici, slobodnom vremenu i iskustvima, a ne u posjedovanju. Iako rođen iz nužde, ovaj pomak nudi praktičan primjer kako društvo može funkcionirati i pronalaziti smisao izvan paradigme rasta.

4.3. Minimalistička dividenda: Istraživanje ekoloških prednosti smanjenog konzumerizma

Vrijednosni pomak prema minimalizmu i smanjenoj potrošnji, koji je u osnovi mnogih od ovih pokreta mladih, ima mjerljivu pozitivnu eksternaliju: smanjeni ekološki otisak.

Empirijska veza između minimalizma i održivosti

Akadske studije pokazuju statistički značajnu pozitivnu korelaciju između minimalističkih vrijednosti i proekološkog ponašanja, poput održive potrošnje i namjere kupovine ekoloških proizvoda (Karjalainen, 2021). Minimalizam se odlikuje svjesnom nabavom, otporom impulzivnoj kupovini i fokusom na dugovječnost proizvoda, što izravno dovodi do manje potrošnje resursa i proizvodnje otpada (Wilson i Bellezza, 2022). Ovo pruža empirijsku osnovu za tvrdnju da stil života „niske želje” donosi ekološke koristi. Dok su pokretači ovog ponašanja primarno socioekonomski – reakcija na preopterećenost i financijsku nesigurnost – posljedice su i ekološke. Smanjenjem potražnje za nepotrebnim dobrima, ovi pokreti, iako neorganizirani, doprinose smanjenju pritiska na planetarne resurse, nudeći tako nenamjernu, ali stvarnu „ekološku dividendu”.

Zaključak: Navigacija „Tihom revolucijom” – od dijagnoze do dijaloga

Sinteza nalaza

Ova globalna analiza pokazala je da fenomeni povlačenja mladih – od japanskog „društva niske želje” do latinoameričkih *ninisa* – nisu znakovi generacijskog neuspjeha, već predstavljaju spektar racionalnih, kulturno specifičnih, ali često suboptimalnih adaptacija na konvergentne krize kasnog stadija globalnog kapitalizma. Tihi otpor na radnom mjestu, odgađanje osnivanja obitelji i odbacivanje konzumerizma odgovori su na slomljeni društveni ugovor u kojem se tradicionalne putanje prema uspjehu i sigurnosti čine nedostižnima. Dok su u razvijenim ekonomijama pokretači alijenacija i potraga za postmaterijalističkim vrijednostima, na Globalnom Jugu uzroci leže u dubokoj strukturnoj isključenosti i međugeneracijskom siromaštvu. Unatoč razlikama, zajednički nazivnik je gubitak povjerenja u postojeće sustave.

Kritika tradicionalnih mjerila

Nalazi ovog rada snažno dovode u pitanje primat bruto domaćeg proizvoda (BDP) kao mjerila društvenog zdravlja. Primjeri Južne Koreje i Japana pokazuju da država može imati visok BDP,

ali istovremeno i kolabirajuću stopu fertiliteta, raširenu anksioznost među mladima i duboku demografsku krizu. To ukazuje na fundamentalni raskorak između ekonomskih pokazatelja i ljudskog blagostanja. „Tiha revolucija” signalizira da je maksimizacija ekonomskog rasta po svaku cijenu dovela do neodrživih društvenih ishoda. Potrebna je nova paradigma koja mjeri napredak kroz pokazatelje kao što su mentalno zdravlje, društvena kohezija, ravnoteža između poslovnog i privatnog života te ekološka održivost.

Političke implikacije i budući putevi

Umjesto da se ovi fenomeni tretiraju kao problemi koje treba „popraviti” (npr. poticanjem potrošnje ili kritiziranjem „lijenosti” mladih), kreatori politika trebali bi ih shvatiti kao poziv na duboke strukturne reforme. Ovaj rad predlaže da se dijalog usmjeri prema sustavnim rješenjima koja adresiraju temeljne uzroke:

Reforma svijeta rada: Eksperimentiranje i implementacija politika poput četverodnevnog radnog tjedna može izravno smanjiti izgaranje i poboljšati ravnotežu između poslovnog i privatnog života, adresirajući ključne uzroke „tihog otkaza”.

Jačanje socijalne sigurnosti: Istraživanje i pilotiranje univerzalnog temeljnog dohotka (UBI) može pružiti ekonomsku sigurnost koja mladima omogućuje preuzimanje rizika, obrazovanje i sudjelovanje u društvu izvan okvira prekarnog rada. To je posebno relevantno za rješavanje problema populacije NEET i *ninis*.

Ulaganje u javna dobra: Smanjenje individualnog financijskog tereta kroz masovna ulaganja u besplatno ili dostupno visoko obrazovanje, javno zdravstvo (uključujući mentalno zdravlje) i priuštivo stanovanje može ublažiti ekonomske pritiske koji tjeraju mlade u povlačenje.

„Tiha revolucija” nije prijetnja koju treba suzbiti, već poruka koju treba čuti. Ona predstavlja kolektivni poziv na buđenje koji naši društveni i ekonomski sustavi mogu ignorirati samo na vlastitu odgovornost. Budućnost ne ovisi o tome kako natjerati mlade da se prilagode slomljenom sustavu, već o tome kako sustav prilagoditi potrebama i vrijednostima novih generacija.

Literatura

Abel, G. J., Kim, H., i Kim, J. K. (2018). Probabilistic Projections of South Korea's Population Decline and Low Fertility Scenarios. *Social Sciences*, 7(3), 40. <https://doi.org/10.3390/socsci7030040>

Bierwiazek, K. M. (2019). *Cross-Cultural Adaptation as an Intergroup Phenomenon Antecedents, Processes and Manifestations* [Doktorska disertacija, ISCTE-Instituto Universitário de Lisboa]. Repositório do ISCTE-IUL. <https://www.google.com/search?q=http://hdl.handle.net/10071/18268>

De Hoyos, R., Rogers, H., i Székely, M. (2016). *Out of School and Out of Work: Risk and Opportunities for Latin America's Nins*. World Bank.

Durmuş, B., i Çelik, K. (2020). Work Alienation and its Gravediggers: Social Class, Class Consciousness, and Activism. *Journal of Social and Political Psychology*, 8(1), 323-340. <https://www.google.com/search?q=https://doi.org/10.5964/jspp.v8i1.1118>

Gallup. (2025). *State of the global workplace: 2025 report*. Gallup, Inc. <https://www.gallup.com/workplace/349484/state-of-the-global-workplace.aspx>

Gao, Y., Ma, J., i Li, X. (2022). "Lying Flat" and Rejecting the Rat Race: The Survival Anxiety of Chinese Youth. *Youth & Society*, 55(5), 891-912. <https://doi.org/10.1177/0044118X221142548>

Hickel, J. (2024, 21. ožujka). Why We Need "Degrowth". *Current Affairs*. <https://www.currentaffairs.org/news/2024/03/why-we-need-degrowth>

Inglehart, R. (1990). *Culture shift in advanced industrial society*. Princeton University Press.

International Labour Organization. (2024a). *What does NEETs mean and why is the concept so easily misinterpreted?* ILO. <https://www.ilo.org/media/443671/download>

International Labour Organization. (2024b). *Number of youth not in employment, education, or training (NEET) a cause for concern*. ILO. <https://www.ilo.org/resource/news/number-youth-not-employment-education-or-training-neet-cause-concern>

International Labour Organization. (2025). *Measuring what matters: NEET vs youth unemployment*. ILO. <https://www.ilo.org/resource/article/measuring-what-matters-neet-vs-youth-unemployment>

Johnson, N. (2013, 18. rujna). *Japan's quiet rebellion against growth: Instead of striving for more, Japan simply chose less*. Grist. <https://www.google.com/search?q=https://grist.org/business-technology/japans-quiet-rebellion-against-growth-instead-of-striving-for-more-japan-simply-chose-less/>

Karjalainen, A. (2021). *Exploring the connection between minimalism and sustainable fashion consumption* [Magistarski rad, Aalto University]. Aaltodoc. <https://www.google.com/search?q=https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/110196>

Lee, S. H., i Lee, S. H. (2024). The predetermined future: tackling South Korea's total fertility rate crisis. *Journal of Korean Medical Science*, 39(25), e215. <https://doi.org/10.3346/jkms.2024.39.e215>

Nippon.com. (2025a, 5. lipnja). *Japan's Fertility Rate Drops to New Record Low*. <https://www.nippon.com/en/japan-data/h02015/>

Nippon.com. (2025b, 15. rujna). *Japan's Population of Centenarians Nearing 100,000*. <https://www.nippon.com/en/japan-data/h02539/>

Officelibrations. (2025, 10. siječnja). *The ROI of Investing in Employee Wellness Programs in 2025*. <https://officelibrations.com/blog/the-roi-of-investing-in-employee-wellness-programs-in-2025/>

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2025). *OECD Compendium of Productivity Indicators 2025*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/b024d9e1-en>

Pérez-Roa, L., Velásquez-Muñoz, K., i Chepo, M. (2023). The Effect of Familiar Household Poverty on the Risk of Being NEET in Chile: A Gender Perspective. *London Journal of Research in Humanities and Social Sciences*, 23(12), 1-10.

Qazinform. (2025, 5. lipnja). *Japan's births in 2024 fall below 700,000 for 1st time*. Kazinform. <https://qazinform.com/news/japans-births-in-2024-fall-below-700000-for-1st-time-443c0e>

Raharjo, Y., Supratman, S., i Prawoto, N. (2025). Welfare in the Era of Globalized Capitalism: The Trends of Tang Ping, Quiet Quitting, Great Resignation. *Journal of Social Science*, 6(1), 120-130. <https://doi.org/10.46799/jss.v6i1.1023>

Stewart, A. E. (2023). *The Struggle for Work-Life Balance: Quiet Quitting as a Hyper-Individualized Tool of Neoliberal Resistance* [Magistarski rad, University of Arkansas]. ScholarWorks@UARK. <https://scholarworks.uark.edu/etd/4879>

Trendline. (2024, 15. svibnja). *South Korea's Population Crisis: A 74% Decline by 2100*. <https://www.trendlinehq.com/p/south-korea-s-population-collapse>

Turan, M., i Turgut, T. (2019). Rejuvenating The Concept Of Work Alienation Through Job Demands-Resources Model And Examining Its Relationship With Emotional Exhaustion And Explorative And Exploitative Learning. *Psikiyatri Guncel Yaklasimlar*, 11(4), 450-466. <https://doi.org/10.18863/pgy.500201>

Wilson, A. V., i Bellezza, S. (2022). Consumer Minimalism. *Journal of Consumer Research*, 48(5), 797-817. <https://doi.org/10.1093/jcr/ucab049>

World Bank. (b.d.). *Fertility rate, total (births per woman) - Korea, Rep.* World Bank Open Data. Preuzeto 19. rujna 2025., s <https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.TFRT.IN?locations=KR>

World Bank. (2023). *Making Labor Markets Work for the Youth An Approach Paper*. World Bank Group. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021125104529845/pdf/P50663-6eb8104a-0f5f-43e4-ab0b-7017bd23765a.pdf>

World Economic Forum. (2023, 1. veljače). *5 ways in which the workplace could serve young people better*. <https://www.weforum.org/stories/2023/02/youth-workplace-future-davos2023/>

World Economic Forum. (2025, 15. srpnja). *3 leaders weigh in on closing the digital skills gap*. <https://www.weforum.org/stories/2025/07/youth-skills-day-3-leaders-weigh-in-on-closing-the-digital-skills-gap-9bd97d38dc/>